

# महाराष्ट्र विधानपरिषद

तिसरे अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

शुक्रवार, दिनांक २९ जुलै, २०१६ / श्रावण ७, १९३८ ( शके )

- |   |   |                     |
|---|---|---------------------|
| (१) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री | } | यांचे प्रभारी विभाग |
| (२) आदिवासी विकास मंत्री                              |   |                     |
| (३) उद्योग मंत्री                                     |   |                     |
| (४) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री       |   |                     |
| (५) सामाजिक न्याय आणि विशेष सहाय्य मंत्री             |   |                     |
| (६) सहकार, पणन आणि वस्त्रोद्योग मंत्री                |   |                     |

प्रश्नांची एकूण संख्या - ३०

औरंगाबाद येथील शासकीय निवासस्थाने खाजगी

व्यक्तीस देणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत

- (१) \* २२१६३ श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) औरंगाबाद येथील लेबर कॉलनीतील सार्वजनिक बांधकाम विभागाची शासकीय निवासस्थाने घेऊन खाजगी व्यक्तीस दिली असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासकीय निवासस्थाने पोटभाड्याने देऊन गैरव्यवहार करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, प्राप्त तक्रारींच्या अनुषंगाने केलेल्या प्राथमिक चौकशीमध्ये काही शासकीय निवासस्थानांत पोटभाडेकरू रहात असल्याचे आढळून आले. शासकीय निवासस्थानांमध्ये अनधिकृत वास्तव्य आढळून आलेली निवासस्थाने ज्या कर्मचा-यांना वाटप झाली आहेत, अशा कर्मचा-यांविरुद्ध याबाबत नोटिसा बजावण्यात आल्या असून त्यांच्या खातेप्रमुखांस तसेच जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद यांच्या कार्यालयासही याबाबत कळविले आहे.

(३) अनधिकृत वास्तव्य असलेल्या शासकीय निवासस्थान धारकांना सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत महसुल विभाग व पोलीस यंत्रणेच्या मदतीने निष्कासन कार्यवाहीस स्थानिकांनी प्रचंड विरोध करून ती थांबविण्याचा व त्यात अडथळा निर्माण करण्याचा प्रयत्न करून कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण केल्याने सदर निष्कासन कार्यवाहीस विलंब झाला आहे.

-----

**यवतमाळ जिल्ह्यात वसतिगृहाच्या अनुदानाची रक्कम परत गेल्याबाबत**

(२) \* २३००८ श्री.खवाजा बेग, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात वसतिगृह अनुदानाची रक्कम दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजी बीडीएस प्रणालीवर आली व तांत्रिक अडचणीमुळे (लिक कॅरी फॉरवर्ड करता न आल्याने) रुपये ३.४४ कोटी इतकी रक्कम परत गेल्याचे माहे मे, २०१६ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा परिषद समाजकल्याण विभागामार्फत देण्यात येणारी सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती व मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांना मिळाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार यवतमाळ जिल्ह्यास दिलेली वसतिगृह अनुदानाची रक्कम देणेबाबत व शिष्यवृत्ती रक्कमेचे वाटप करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. राजकुमार बडोले :** (१) हे खरे आहे.

दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजी प्राप्त रुपये ३ कोटी ४४ लाख इतक्या रकमेची तरतूद अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली (बीडीएस) वर उद्भवलेल्या तांत्रिक अडचणींमुळे वितरीत करता आली नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) वसतिगृहाचे प्रलंबित असलेले अनुदान सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातुन अदा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच, सदर प्रलंबित अनुदानाबाबत रुपये ३०.८५ कोटी एवढ्या रकमेची पुरवणी मागणी विधानमंडळास सादर करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**खालापूर (जि.रायगड) तालुक्यातील शेतकऱ्यांच्या**

**७/१२ वरील नोंदी रद्द करण्याबाबत**

(३) \* १९४१८ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खालापूर (जि.रायगड) तालुक्यातील नऊ गावे प्रस्तावित नावडे एम.आय.डी.सी.साठी संपादीत करण्यात येत असलेल्या शेतकऱ्यांच्या जमिनीच्या ७/१२ मध्ये पेन्सिलने नोंदी करण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतकऱ्यांच्या ७/१२ वरील नोंदी रद्द करण्याबाबत नऊ गांव संघर्ष समितीने जिल्हाधिकारी रायगड-अलिबाग यांना माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक ४ एप्रिल, २०१६ रोजी नऊ गांव संघर्ष समितीने उद्योग मंत्र्यांसमवेत घेतलेल्या बैठकीत सदर प्रस्तावित एम.आय.डी.सी.रद्द करण्याचे आश्वासन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देसाई :** (१) होय, हे खरे आहे.

(२) नऊ गांव शेतजमीन बचाव कृती समिती, खालापूर यांनी ७/१२ उतान्यावरील नोंदी रद्द करण्याबाबत दिनांक २६/११/२०१५ रोजी निवेदनाद्वारे दिनांक ०२/१२/२०१५ रोजी तहसिल कार्यालय खालापूर येथे मोर्चा आयोजित केल्याचे

निवेदन दिले होते. तसेच दिनांक ११/१२/२०१५ रोजी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या विरोधात लाक्षणिक उपोषण केले होते.

(३) व (४) दिनांक ५ एप्रिल, २०१६ रोजी मा.मंत्री (उद्योग) यांच्याकडे गाव संघर्ष समिती सोबत झालेल्या बैठकीत सदर क्षेत्राच्या भूसंपादनाबाबत सविस्तर चर्चा करण्यात आली असून संबंधित खातेदारांच्या संमतीनेच भूसंपादनाची पुढील कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

-----

**बार्शी-कुईवाडी (जि.सोलापूर) रस्त्यावरील पुलाची दुरुस्ती करण्याबाबत**

(४) \* २०४०३ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बार्शी-कुईवाडी (जि.सोलापूर) रस्त्यावरील राहूल लॉजसमोरील ब्रिटीशकालीन पुलाची दुरवस्था झाली असल्याने अपघात होण्याची शक्यता निर्माण झाली असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पुलाची दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) व (२) हे खरे नाही.

प्रश्नांकित पूल बार्शी-कुईवाडी-लातूर रा.मा. १४५ वरील कि.मी. १२७/८०० मध्ये आहे. सदर पूल अरुंद आहे. या पूलाचे संरक्षक कठडे क्षतिग्रस्त झाले आहेत.

या कठड्याची दुरुस्ती करण्याचे कामास दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी कार्यारंभ आदेश देण्यात आले आहेत. पूलाचे ठिकाणी आवश्यक सूचना फलक बसवण्यात आले आहेत. सदर दुरुस्तीचे काम निधीच्या उपलब्धतेनुसार पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. सद्यस्थितीत पूलावरून वाहतूक सुरळीतपणे सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**गोंदिया जिल्ह्यातील आदिवासी आश्रमशाळेतील शिक्षकांना वेतन मिळणेबाबत**

(५) \* २१९२० श्री.राजेंद्र जैन : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोंदिया जिल्ह्यातील आदिवासी आश्रमशाळेतील शिक्षकांना माहे जानेवारी ते एप्रिल, २०१६ या कालावधीचे वेतन मिळाले नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शिक्षकांचे थकित वेतन देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) हे खरे नाही.

(२) वेतन अदा करण्यात आले असल्याने प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) विलंब झालेला नसल्याने प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**शहापूर (जि.ठाणे) येथे बनावट डाळीची विक्री होत असल्याबाबत**

(६) \* १९५८६ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शहापूर (जि.ठाणे) येथे डाळीसारखीच हुबेहूब दिसणारी परंतु शरीरास हानीकारक असणारी बनावट लाखेच्या डाळीची विक्री होत असल्याचे माहे मे, २०१६ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर बनावट डाळीचा साठा शहापूर येथील आदिवासी आश्रम शाळा, आदिवासी विकास प्रकल्प विभाग तसेच समाजकल्याण खात्याच्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या वसतिगृहांमध्ये पकडण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व संबंधित डाळ विक्रेत्यांवर कोणती कारवाई केली वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

शहापूर तालुक्यात डाळीसारख्याच दिसणाऱ्या लाखेच्या डाळीची विक्री होत असल्याबाबत तहसिल कार्यालय अथवा जिल्हा पुरवठा अधिकारी, ठाणे यांच्या कार्यालयात कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(२) हे खरे नाही.

सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात दि.१० एप्रिल, २०१६ ते दि.१४ जून, २०१६ पर्यंत शासकीय आदिवासी आश्रम शाळा तसेच दि.१६ एप्रिल, २०१६ ते दि.१५ जून, २०१६ पर्यंत समाज कल्याण विभागाची वसतीगृहे उन्हाळी सुट्टीकरीता बंद होती. या कालावधीत कोणतीही धान्य खरेदी करण्यात आली नाही. त्यामुळे बनावट डाळींचा साठा पकडल्याची कोणतीही बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

### नाशिक-औरंगाबाद या महामार्गावरील गाय नदीवरील पुलाच्या दुरुस्तीबाबत

(७) \* २००६७ डॉ.अपूर्व हिरे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक-औरंगाबाद महामार्गावरील पुरणगांव-जळगांव-नेऊर दरम्यान सार्वजनिक बांधकाम विभागाने बांधलेल्या गाय नदीवरील पुलाला मधोमध आरपार तडे जाऊन भगदाड पडले असल्याचे दिनांक २४ मे, २०१६ रोजी वा सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पुलाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाले असून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून तात्पुरती दुरुस्ती न करता कायम स्वरूपी उपाययोजना करण्यासंदर्भात आंदोलन करण्यात आले तसेच पुलाच्या बांधकामाची पाहणी व सखोल चौकशी करून गुणवत्ता व दर्जा याबाबत गुण नियंत्रण मंडळाकडून तपासणी करण्यात आली हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे काय, त्यात काय निष्पन्न झाले, त्यानुषंगाने संबंधित अधिकाऱ्यावर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) विषयाधीन जुना पूल व रुंदीकरणानंतर बनविण्यात आलेला नवीन पूल यामध्ये २.५० ते ३.०० सेंमीची सांध आहे. उन्हाळयामध्ये अतिउष्णतेने कधीकधी सांधेमधील डांबर वितळल्याने ही सांध मोकळी होते. ही सांध बी.एम. व कारपेटद्वारे त्वरीत भरण्यात येते. ही सांध वाहतुकीच्या दिशेने (Parallel to Traffic) आहे. या सांधेमुळे वाहतुकीस कोणताही धोका नाही. सदर पूल वाहतुकीसाठी पूर्णपणे सुरक्षित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**उंद्री (ता.चिखली, जि.बुलढाणा) येथील रमाई घरकुल योजनेची  
 कामे प्रलंबित असल्याबाबत**

(८) \* २२२०९ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उंद्री (ता.चिखली, जि.बुलढाणा) येथे मागील ५ वर्षापूर्वी रमाई घरकुल योजनेतर्गत १०७ लाभार्थ्यांना घरकुल मंजूर झाले असून अद्याप सदर घरांची कामे पूर्ण झाली नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर जागेची नोंद ८ अ वर घेऊन तात्काळ रमाई घरकुलचा प्रस्ताव संबंधित अधिकारी यांचेकडे पाठविण्याचे आदेश ग्रामपंचायतीला देऊन घरकुलाची यादी पूर्णत्वास न्यावी, अशी मागणी लाभार्थ्यांनी जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांचेकडे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. राजकुमार बडोले :**

(१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय.

(३) सन २०१२ मधील रमाई आवास योजनेच्या प्रतीक्षा यादीतील लाभार्थ्यांची संख्या ही १०७ होती. यातील एक दुबार नाव कमी करून तसेच सन २०१४ च्या पुरवणी यादीतील १५ लाभार्थ्यांची नावे समाविष्ट करून एकूण १२१ लाभार्थ्यांची प्रतीक्षा यादी तयार करण्यात आली आहे. त्यापैकी ५० लाभार्थ्यांना घरकुलाचा लाभ देण्यात आला आहे. शासकिय जागेवर अतिक्रमण करून राहत असलेल्या

३० लाभार्थी धारकांच्या जागा नियमित करणेबाबतच्या प्रस्तावावर कार्यवाही करण्यात येत आहे. ३४ लाभार्थी विविध कारणांमुळे (पक्के घर, शासकीय नोकरी, निवृत्ती वेतन धारक, जागा उपलब्ध नसणे, वारसा नसणे वा वारसाचे प्रमाणपत्र नसणे इ.) अपात्र ठरले आहेत. उर्वरित ७ लाभार्थ्यांनी आवश्यक कागदपत्रे सादर न केल्याने त्यांना घरकुलाचा लाभ देता आलेला नाही.

-----  
**जव्हार, मोखाडा व विक्रमगड (जि.पालघर) येथील  
 आश्रमशाळांची झालेली दुरवस्था**

(९) \* २२५७२ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, अॅड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जव्हार, मोखाडा व विक्रमगड (जि.पालघर) येथील जव्हार आश्रमशाळा प्रकल्पांतर्गत चालविल्या जाणाऱ्या ३० आश्रमशाळांत एकूण १८ हजार ६८७ विद्यार्थी शिक्षण घेत असून सदर शाळांची झालेली दुरवस्था, अनेक आश्रमशाळांना खोल्यांची कमतरता असणे तसेच विद्यार्थ्यांना स्वच्छतागृहेच उपलब्ध नसणे इ. सोयी-सुविधांच्या गैरसोयीमुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले व त्यानुसार आश्रमशाळांची दुरुस्ती व नवीन खोल्याची बांधणी करण्यासाठी निधी उपलब्ध करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. विष्णु सवरा :** (१) व (२) हे खरे नाही.

जव्हार प्रकल्पांतर्गत ३० शासकीय आश्रमशाळा कार्यरत असून सदर शाळांमध्ये सन २०१६-१७ मध्ये ८८९७ मुले व ८८६८ मुली असे एकूण १६७६५ विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. सदर आश्रमशाळांमध्ये मुलांसाठी १७८ व मुलींसाठी १८२ स्नानगृहे तसेच मुलांसाठी १९८ व मुलींसाठी २६२ शौचालये उपलब्ध आहेत. तसेच विद्यार्थ्यांची गैरसोय होवू नये यासाठी आश्रमशाळांच्या दुरुस्तीची कार्यवाही सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून सुरु आहे. तसेच २१ आश्रम



शाळांसाठी नविन टाईप प्लॅन नुसार इमारत बांधकामासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली असून दाभोसा, न्याहाळे, भोपोली, हिरवे व गोंदे या ५ आश्रमशाळांच्या इमारतींचे बांधकाम पूर्ण होवून सदर इमारती आदिवासी विकास विभागास हस्तांतरित करून घेण्यात आलेल्या आहेत. तसेच दाभेरी, विनवळ, साखरे, कुर्जे, देहरे व कावळे या ६ आश्रमशाळांचे बांधकाम पूर्णत्वाच्या मार्गावर असून गुहिर, गारगाव, सुर्यमाळ, पाली व पळसुंडा या ५ आश्रमशाळांचे इमारत बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राज्यातील शेतकऱ्यांचे संपूर्ण कर्ज माफ करून  
नवीन कर्ज उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१०) \* १९४०४ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.सुभाष झांबड, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.गोपिकिशन बाजोरिया : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४९७८ ला दिनांक १० मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मागील चार वर्षांपासून पडणारा दुष्काळ, नापिकी आणि कर्जबाजारीपणामुळे त्रस्त झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी दुष्काळी भागातील शेतकऱ्यांचे कर्ज माफ करण्याची मागणी सातत्याने विविध राजकीय पक्ष तसेच सामाजिक संघटना व शेतकऱ्यांमार्फत करण्यात येत असल्याने शेतकऱ्यांचे संपूर्ण पीक कर्ज माफ करणे शक्य आहे काय, अशी विचारणा मा.उच्च न्यायालयाने औरंगाबाद व मुंबई येथे असलेल्या निरनिराळ्या याचिकांवरील सुनावणीत शासनास केली असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतकऱ्यांना कर्ज वाटपासाठी दिनांक ३१ मे, २०१६ रोजी पर्यंत राष्ट्रीयकृत बँकाना ७० टक्के कर्ज वाटप करण्याचे उद्दिष्ट असतानाही फक्त १० टक्केच कर्ज वाटप केल्याचे माहे मे, २०१६ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यावर्षी शेतकऱ्यांना पीक कर्ज देताना मागील थकबाकीबाबत आग्रह धरू नये अशी अपेक्षाही न्यायालयाने व्यक्त केली, तसेच कर्ज माफी सोबतच शेतकऱ्यांना खरीप हंगामासाठी मोफत बी-बियाणे देण्याच्या मागणीसाठी दिनांक ७ जून, २०१६ रोजी धरणे आंदोलन केले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शेतकऱ्यांचे मागील संपुर्ण पीक कर्ज माफ करून नवीन पीक कर्ज देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) होय, हे खरे आहे.

(२) नाही.

(३) नाही.

(४) १) खरीप २०१५ व रब्बी २०१५-१६ च्या हंगामामध्ये पीक कर्ज माफ करण्याबाबत शासनस्तरावरून निर्णय घेण्यात आलेला नाही. तथापि, या हंगामातील ५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी आलेल्या गावातील शेतकऱ्याकडील शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसुलीस स्थगिती व पीक कर्जाचे पुनर्गठन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे. त्याचप्रमाणे शासनाने दिनांक ९/५/२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे खरीप २०१५ च्या हंगामात ५० पेक्षा कमी पैसेवारी जाहीर केलेल्या २७६०९ गावातील शेतकऱ्याकडील पुनर्गठन झालेल्या पीक कर्जावरील प्रथम वर्षाचे (सन २०१६-१७) संपुर्ण व्याज व त्यापुढील चार वर्षांचे (सन २०१७-१८ ते २०२०-२१) ६ टक्के दराने होणारे व्याज शेतकऱ्यांच्यावतीने शासनामार्फत बँकांना अदा करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

२) राज्यातील शेतकऱ्यांना द्यावयाच्या पीक कर्जाबाबत तसेच दुष्काळग्रस्त भागातील शेतकऱ्यांच्या पीक कर्ज पुनर्गठनाबाबत मा.मुख्यमंत्री यांनी दिनांक २८/०४/२०१६ रोजीच्या राज्यस्तरीय खरीप आढावा सभेमध्ये सर्व विभागीय आयुक्त, सर्व जिल्हाधिकारी

तसेच सहकार विभागाचे क्षेत्रिय अधिकारी यांना सकारात्मक पुढाकार घेण्याच्या सुचना दिलेल्या आहेत.

- ३) मा.मुख्यमंत्री महोदय यांनी दिनांक ११/५/२०१६ रोजीच्या राज्यस्तरीय बँकर्स समिती सभेमध्ये राज्यातील सर्व बँकांना (सार्वजनिक क्षेत्रातील, खाजगी क्षेत्रातील, तसेच ग्रामीण बँका व जिल्हा सहकारी बँका) पीक कर्ज वितरणाच्या अनुषंगाने उचित कार्यवाहीच्या सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्याचप्रमाणे मा.मुख्यमंत्री यांनी दिनांक ३/६/२०१६ व २७/६/२०१६ रोजी व्हिडीओ कॉन्फरन्सद्वारा सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व सहकार विभागातील क्षेत्रिय अधिकारी यांच्या समवेत वार्तालाप करून आवश्यक कार्यवाहीच्या सुचना दिल्या आहेत.
- ४) उक्त प्रमाणे कार्यवाही झाल्यामुळे दि.३०/६/२०१६ अखेर रु.३७६७७ कोटी खरीप पिक कर्ज लक्षांका पैकी रु.२०८८९ कोटीचे पिक कर्ज वाटप बँकांनी ३१.७४ लाख शेतक-यांना करून ५५% लक्षांक पूर्तता केली आहे.

-----  
**मुरबाड (जि.ठाणे) तालुक्यातील सार्वजनिक बांधकाम  
 विभागात झालेला गैरव्यवहार**

(११) \* २१५२६ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.अनिल भोसले, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.खवाजा बेग, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुरबाड (जि.ठाणे) तालुक्यातील सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत करण्यात येणाऱ्या विविध विकासकामांची बोगस बिले तयार करणे, आराखडा बनविलेली कामे पूर्ण न करणे, ठेकेदारांच्या बिलांमधून रॉयल्टी वसूल न करणे इ. अनेक तक्रारींच्या निवेदनाद्वारे सदर गैरप्रकाराची चौकशी करण्याची मागणी मुरबाड तालुका प्रेसक्लब अध्यक्ष तथा सामाजिक संघटनेचे कार्यकर्ते श्री.नामदेव शेलार यांनी मा.मुख्यमंत्री, मा.विधानपरिषद विरोधी पक्षनेता, मा.विधानसभा विरोधी पक्षनेता, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचेकडे माहे एप्रिल, २०१६ च्या पहिल्या वा दुसऱ्या आठवड्यात लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर निवेदनामध्ये करण्यात आलेल्या प्रमुख तक्रारी कोणत्या, या तक्रारींची दखल घेण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी तक्रारदारांनी मुरबाड तहसिल कार्यालयासमोर उपोषण केले असता सार्वजनिक बांधकाम उपविभागाकडून दिलेल्या आश्वासनांची अदयाप पूर्तता झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी उच्चस्तरीय चौकशी करण्यात आली आहे काय, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) श्री.नामदेव शेलार यांचे माहे एप्रिल, २०१६ चे निवेदन आढळून येत नाही. परंतु दिनांक ११/५/२०१६ व दिनांक २५/५/२०१६ ची पत्रे प्राप्त झाली आहेत.

(२), (३) व (४) श्री.नामदेव शेलार यांची दिनांक ११/५/२०१६ व दिनांक २५/५/२०१६ च्या निवेदनाच्या अनुषंगाने अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, कोकणभवन, नवीमुंबई यांच्याकडे चौकशी आदेशित करण्यात आली आहे.

-----

**शिरवल-शिवडाव-दारिस्ते (ता.कणकवली, जि.सिंधुदूर्ग)**

**रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याबाबत**

(१२) \* २२७३९ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शिरवल-शिवडाव-दारिस्ते (ता.कणकवली, जि.सिंधुदूर्ग) येथील रस्त्यावर एस.टी. बसला अपघात होवून अनेक प्रवासी गंभीररित्या जखमी झाले असल्याचे दिनांक १९ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निर्देशनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर रस्ता सन १९८१-२००१ रस्ते विकास योजनेनुसार प्रमुख जिल्हा मार्ग (क्र.४४) असल्याने २/१०० ते ६.०० कि.मी. रस्त्याची दुरुस्ती करणे तसेच काही ठिकाणी संरक्षक भिंत बांधणे आवश्यक आहे असे मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी त्यांच्या दिनांक ३० जून, २०११ रोजीच्या पत्रान्वये लोकप्रतिनिधींना कळविले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) होय.

पोलीस ठाण्यातील नोंदीप्रमाणे या अपघातात एक प्रवासी गंभीर व २ प्रवाश्यांना किरकोळ दुखापत झाल्याचे नमुद आहे.

(२) होय.

(३) व (४) प्रश्नांकित रस्त्याच्या डांबरी पृष्ठभागाची दुरुस्ती, नुतनीकरण करण्यात आले आहे. रस्त्यावरून वाहतूक सुरळीत सुरू आहे. या रस्त्यासाठी काही आवश्यक कामे मंजूरी, निधी, निकष व प्राधान्यक्रमानुसार हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

-----  
**राज्यातील आदिवासी व शेतकऱ्यांकडून खरेदी केलेला  
 भात भरडाईविना पडून असल्याबाबत**

(१३) \* २२३११ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.सुधीर तांबे :

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या आदिवासी विकास विभागाने आदिवासी व शेतकऱ्यांकडून सन २००९ ते २०१४ या पाच वर्षांच्या कालावधीत खरेदी केलेला भात भरडाईविना पडून असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या संदर्भात मिल मालकांना दंड करण्याऐवजी आदिवासी विकास महामंडळाच्या तपासणी अहवालात वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना दोषी ठरवण्यात येऊन त्यांना रुपये १६० कोटींचा निधी वाटप करण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरील अहवालात ठपका ठेवण्यात आलेल्या अधिकाऱ्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. विष्णु सवरा :** (१) हे अंशतः खरे आहे.

आदिवासी विकास महामंडळाकडून सन २००९-१० ते २०१३-१४ या पाच वर्षांच्या कालावधीत वर्षनिहाय धानाची भरडाई करण्यात आलेली आहे. मात्र त्या त्या वर्षी धान/तांदूळ वाहतुकदर मंजुर न होणे, यापुर्वीच्या वाहतुकदरापेक्षा सुमारे ४०% इतके दर कमी निश्चित केल्यामुळे, तसेच इतर राज्यांपेक्षा धान भरडाईचे दर कमी असल्याने राईस मिलर्सकडून भरडाईसाठी पुरेसा प्रतिसाद मिळू शकला नसल्याने धान भरडाई विना शिल्लक राहिले.

भरडाई करीता शिल्लक राहिलेल्या धानाच्या संबंधीत जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समितीमार्फत ई-लिलावाव्दारे विक्रीची कार्यवाही करण्यात आलेली आहे. उपरोक्त धान विक्रीची कार्यवाही ही माहे एप्रिल, २०१४ पर्यंत करण्यात आलेली आहे.

(२) व (३) धान भरडाईला देतांना राईस मिलर्सकडून पुरेशा प्रमाणात बँक गॅरंटी घेणे आवश्यक असतांना तत्कालीन प्रादेशिक व्यवस्थापक, भंडारा /गडचिरोली/ अहेरी यांनी बँक गॅरंटीपेक्षा जादा धानाची उचल देवून अनियमितता केल्याप्रकरणी त्यांची विभागीय चौकशी लावण्यात आली आहे. त्यामुळे मिल मालकांना रुपये १६० कोटीचा निधी वाटप करण्यात आलेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**धुळे जिल्हयात दलित वस्ती सुधार योजनेचा अनुशेष उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१४) \* २०२९३ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर :

सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाच्या दलित वस्ती सुधार योजनेचा धुळे जिल्हयात मोठया प्रमाणावर अनुशेष असल्याने या योजनेतर्गत येत असलेली जिल्हयातील १६ गावे विकासापासून वंचित असल्याची बाब निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर गावांतील विकास कामे पूर्ण करणे तसेच यास जबाबदार असणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) पंचायत समिती स्तरावरून १६ गावांचे प्रस्ताव मंजूरीस्तव प्राप्त न झाल्याने धुळे जिल्हयातील १६ गांवाना दलित वस्ती सुधार योजनेतर्गत लाभ देण्यात आलेला नाही.

**येवला (जि.नाशिक) येथे रेशीम पार्क उभारण्याबाबत**

(१५) \* १९३८६ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येवला (जि. नाशिक) येथे राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत रेशीम पार्क उभारण्यासाठी रेशीम संचालक, नागपूर यांनी दिनांक ५ डिसेंबर, २०१४ रोजी वा त्यासुमारास शासनास प्रस्ताव पाठविलेला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, येवला हे पैठणीचे माहेरघर असल्यामुळे येथील पैठणी उद्योगासाठी लागणाऱ्या कच्चा मालाचे उत्पादन स्थानिक पातळीवर व्हावे यासाठी येथे रेशीम पार्क सुरु करण्यात यावे, अशी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे मागणी केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रेशीम संचालक नागपूर यांनी शासनास पाठविलेल्या प्रस्तावाच्या मंजुरीबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) नाही.

येवला जिल्हा नाशिक येथे राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत रेशीम पार्क उभारण्यासाठी संचालक (रेशीम) नागपुर यांनी दिनांक ५ डिसेंबर, २०१४ रोजी प्रस्ताव सादर केला नसून येवला समुहामध्ये सद्यःस्थितीत असलेली तुती लागवड, विणकामाच्या संदर्भात असलेल्या सोयीसुविधा इ. बाबतचा अहवाल सादर केलेला आहे.

(२) होय.

(३) स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी येवला येथे रेशीम पार्क उभारण्याच्या संदर्भात शासनाकडे केलेल्या निवेदनावर संचालक, (रेशीम) यांच्याकडून सविस्तर अहवाल मागविण्यात आला होता. त्यानुसार उपसंचालक (रेशीम) व सहा.संचालक, केंद्रीय रेशीम मंडळ, भंडारा यांचा एकत्रितपणे येवला समुहाच्या भेटीचा अहवाल संचालक (रेशीम) यांच्या दिनांक ५ डिसेंबर, २०१४ च्या पत्रान्वये शासनास प्राप्त झाला आहे. या अहवालाच्या अनुषंगाने येवला परिसरातील तुती लागवड, पैठणी विणकामाच्या संदर्भात उपलब्ध असलेल्या सोई सुविधा तसेच नजिकच्या कालावधीत इतर स्त्रोतातून तेथे निर्माण होणाऱ्या सुविधा याची पडताळणी करून व स्थानिक गरजा विचारात घेवून येवला येथे रेशीम उद्योग विकासासाठी इतर आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या संदर्भात अपर मुख्य सचिव (वस्त्रोद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १८ मे, २०१५ रोजी संबंधित अधिकारी व स्थानिक संस्थेच्या प्रतिनिधीसमवेत बैठक आयोजित करण्यात आली होती. बैठकीत वरील बाबींचा आढावा घेण्यात आला. आढाव्याअंती येवला येथील पैठणी क्लस्टरसाठी केंद्र शासनाच्या समुह विकास कार्यक्रमांतर्गत पुरेसा निधी उपलब्ध होणार असल्याने तेथे सद्यःस्थितीत राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून रेशीम पार्क उभारण्याची आवश्यकता नसल्याचे दिसून आले आहे. सदर बैठकीच्या इतिवृत्ताची प्रत विकास आयुक्त (उद्योग) उद्योग संचालनालय, मुंबई यांनाही पाठविण्यात आली आहे.

-----

**कांद्याला हमीभाव देण्याबाबत**

(१६) \* २२७५९ श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मागील दोन वर्षात कांद्याचे विक्रमी पीक होऊन कांद्याच्या भावात घसरण झाल्यामुळे माहे मे, २०१६ मध्ये नाशिक जिल्ह्यात अनेक ठिकाणी शेतकऱ्यांकडून रस्ता रोको आंदोलन करण्यात आल्याचे तसेच अहमदनगर जिल्ह्यात कांदा उत्पादकांनी दिल्ली गेट वेशीला कांद्याचा फास लटकवून आक्रोश आंदोलन केले असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ज्याप्रमाणे ऊसाला हमीभाव दिला जातो त्याच धर्तीवर कांद्याला देखील हमीभाव देणे तसेच शासनाने एकाधिकार पद्धतीने कांदा खरेदी करून तो निर्यात करणे व कांदाचाळीसाठी शेतकऱ्यांना १०० टक्के अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) होय.

(२) केंद्र शासनाने कांदा या पीकाचा जीवनावश्यक वस्तू कायद्यांतर्गत समावेश केलेला असून कांदा हे नाशवंत पीक असल्याने त्याला किमान आधारभूत किंमत लागू केलेली नाही.

कांदा निर्यात वाढीसाठी प्रोत्साहन मिळावे यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करून डिसेंबर,२०१५ पासून किमान निर्यात मुल्य शून्य केले आहे.

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत कांदाचाळीसाठी शेतकऱ्यांना ५०% अनुदान दिले जाते. राष्ट्रीय फलोत्पादन विकास अभियान व राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेंतर्गत मागील ३ वर्षात ७६८० कांदाचाळीसाठी रुपये ४८७.५२ लाख अनुदान शेतकऱ्यांना देण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----



**परभणी येथील जिल्हा मध्यवर्ती बँकेत गृहकर्ज वाटपात झालेला गैरव्यवहार**

(१७) \* १९७६३ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अमरसिंह

पंडित : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील मार्च, २०१५ च्या ताळेबंदात बुडीत कर्ज रक्कम तसेच मागील दोन वर्षातील अत्यल्प वसुली, १५ वर्षातील गृहकर्ज व इतर गैरव्यवहाराबाबत चौकशीची मागणी पत्रकारांनी विभागीय सहनिबंधक, औरंगाबाद यांच्याकडे व स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २३ मार्च, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.सहकार मंत्री यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बुडीत कर्ज असणाऱ्या संस्थांची व संचालकांची नावे काय आहेत, त्यांच्याकडून कर्जाची वसुली करण्याबाबत तसेच गैरप्रकार करणाऱ्या कर्जधारकाविरुद्ध व ते मंजूर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) हे अंशतः खरे आहे.

स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी परभणी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्यावतीने वाटप करण्यात आलेल्या गृह कर्ज प्रकरणाची उच्चस्तरीय चौकशी करणे बाबत दिनांक ०५/०३/२०१६ व दिनांक १५/०३/२०१६ च्या निवेदनाद्वारे मागणी केलेली आहे.

(२) उपरोक्त निवेदनावर चौकशी करण्यासाठी विशेष लेखापरिक्षक, वर्ग-२, सहकारी संस्था (फिरते पथक), परभणी यांना जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, परभणी यांनी दिनांक ०८/०६/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर चौकशीचा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**करुळ (ता.वैभववाडी, जि.सिंधुदूर्ग) घाटाच्या दुरुस्तीबाबत**

(१८) \* २०१४० श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वैभववाडी (जि.सिंधुदूर्ग) तालुक्यातील पश्चिम महाराष्ट्राला तळ कोकणाशी जोडणारा अत्यंत जवळच्या व सोयीस्कर असलेल्या १० कि.मी. लांबीच्या करुळ घाट मार्गाची दुरुवस्था झालेली असणे, अनेक ठिकाणी संरक्षक कठडे तुटलेले असणे तसेच दरडी कोसळणे इ. कारणांमुळे मागील ३ वर्षांपासून वाहतुकीची कोंडी होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू करुळ घाटात मोठ्या दरडींना प्रायोगिक तत्वावर २०० मीटर अंतराची लोखंडी जाळी बसविणे, नुतनीकरण व इतर कामांसाठी रुपये ४ कोटी इतका निधी खर्च करण्यात आला असून आधार भिंत व संरक्षक भिंतीसाठी मागील ५ वर्षांत रुपये ३० लाख खर्च करण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. चंद्रकांत पाटील :** (१) अंशतः खरे आहे.

सदर घाटमार्ग सुस्थितीत राखण्यात आला आहे. मात्र काही ठिकाणी पावसाळ्यात दरडी कोसळतात हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) या रस्त्याच्या काही भागात नुतनीकरण करण्यात आले असून संरक्षक भिंत, क्रॅश बेरीयर्स, लोखंडी जाळी इ. उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत व उर्वरित भागात संरक्षक भिंत बांधणे, घाट भागाचे रुंदीकरण करणे इ. कामे मंजूरी, निधी, निकष व प्राथम्यक्रमानुसार हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

-----

**मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणासाठी देण्यात येणाऱ्या  
शिष्यवृत्तीच्या उत्पन्न मर्यादेत वाढ करण्याबाबत**

(१९) \* २०१०० श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र शासनाकडून मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणासाठी देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीच्या उत्पन्न मर्यादेत चार वर्षांपासून वाढ न केल्यामुळे राज्यातील सुमारे १० लाख विद्यार्थ्यांचे नुकसान झाले असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर शिष्यवृत्तीपासून वंचित विद्यार्थ्यांची दखल घेत केंद्र शासनाने शिष्यवृत्तीच्या उत्पन्न मर्यादेत वाढ करावी यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे कोणता पाठपुरावा केला वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) नाही.  
(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**राजोना व डिग्रस कऱ्हाळे (जि.हिंगोली) येथील  
शेतकऱ्यांच्या कर्जाचे पुनर्गठन करण्याबाबत**

(२०) \* २०६६६ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राजोना व डिग्रस कऱ्हाळे (जि.हिंगोली) येथे कर्जाचे पुनर्गठन करण्यास बँकेचे अधिकारी नकार देत असल्याने त्रस्त झालेल्या राजोना गावातील शेतकऱ्यांनी दिनांक २ जून, २०१६ रोजी सामुदायिक आत्मदहन करणार असल्याचे जिल्हाधिकारी हिंगोली यांना निवेदन दिले तसेच डिग्रस कऱ्हाळे येथील शेतकऱ्यांना सदर बँक कर्ज देण्यास टाळाटाळ करित असल्याचे माहे, मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाराष्ट्र ग्रामीण बँक शाखा, हद्दा यांनी राजोना व डिग्रस कऱ्हाळे येथील शेतकऱ्यांचे कर्ज पुनर्गठनाचे प्रस्ताव स्वीकारून त्यांना सुलभरित्या पीक कर्ज उपलब्ध होण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) हिंगोली तालुक्यामध्ये जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांचेकडे श्री. सुरेश नामदेवराव नाईक राठोड यांनी महाराष्ट्र ग्रामीण बँक डिग्रस कऱ्हाळे या बँकेमार्फत पिक कर्ज पुनर्गठन शेतकऱ्यांना देण्यास टाळाटाळ करीत असल्याची तक्रार दिनांक ३०/०५/२०१६ रोजी प्राप्त झालेली होती. तसेच रांजोना ता.वसमत, जि.हिंगोली येथील शेतकरी यांचे कर्जाचे पुनर्गठन करण्यास बँकेचे अधिकारी नकार देत असल्याची कोणतीही तक्रार नाही. परंतु रिधोरा ता.वसमत या गावातील २७ शेतकऱ्यांनी महाराष्ट्र ग्रामीण बँक, शाखा हट्टा चे अधिकारी कर्जाचे पुनर्गठन करीत नसल्याबाबत दिनांक ०२/०६/२०१६ रोजी सामुहीक आत्मदहन करीत असल्याबाबत जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांना दिनांक २८/०५/२०१६ रोजी निवेदन दिले आहे ही बाब खरी आहे.

(२) जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांनी व्यवस्थापक, जिल्हा अग्रणी बँक हिंगोली यांना पत्र देवून तक्रार अर्जाच्या अनुषंगाने नियमानुसार कार्यवाही करण्याचे सुचित केले होते. त्यानुसार व्यवस्थापक, महाराष्ट्र ग्रामीण बँक शाखा डिग्रस क. यांनी सदरील तक्रार अर्जास अनुसरून त्यांचे वरीष्ठ कार्यालयाची मंजूरी घेवून शेतकऱ्यांचे पिक कर्ज पुनर्गठनाचे अर्ज स्वीकारून त्यानुसार पिक कर्ज पुनर्गठनाची शाखास्तरावर कार्यवाही चालू केली आहे.

महाराष्ट्र ग्रामीण बँक शाखा हट्टा यांनी रिधोरा गावातील ज्या २७ शेतकऱ्यांनी निवेदन दिले, त्यापैकी ५ शेतकऱ्यांनी बँकेची मागील कर्जबाकी भरणा करून कर्जाचे नुतनीकरण करून घेतले आहे. तसेच ३ शेतकऱ्यांनी पुनर्गठनासाठी आवश्यक कागदपत्राची पूर्तता केली असल्यामुळे त्यांचे कर्जाचे पुनर्गठन करण्याचे काम चालू आहे उर्वरीत १९ शेतकऱ्यांनी ७/१२, होल्डींग, आधार कार्ड इ.कागदपत्रे बँकेकडे दाखल केल्यास त्यांचेही कर्जाचे पुनर्गठन बँकेकडून करण्यात येईल असे बँकेने कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**विश्रोळी (ता.चांदूरबाजार, जि.अमरावती) येथील रस्ता  
काँक्रीटीकरणाच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत**

(२१) \* २२७९९ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विश्रोळी (ता.चांदूरबाजार, जि.अमरावती) येथे आदिवासी वस्तीमध्ये ठक्करबाप्पा योजनेतर्गत झालेल्या रस्ता काँक्रीटीकरणाच्या कामाच्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याची मागणी नागरिकांनी लोकप्रतिनिधी व आदिवासी प्रकल्प कार्यालयाकडे केली असल्याचे माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रस्ता बांधकामाच्यावेळी कोणताही शासकीय अधिकारी हजर राहत नसल्यामुळे कंत्राटदार हे मनमानी करून कामात गैरव्यवहार करित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनस्तरावरून चौकशी करण्यात आली आहे काय, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. विष्णु सवरा :** (१) हे खरे नाही.

अप्पर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती व प्रकल्प कार्यालय, धारणी या कार्यालयास असे निवेदन प्राप्त नाही.

तथापि, दिनांक ३१/०३/२०१६ रोजी दै.देशान्नती या वर्तमानपत्रामध्ये विश्रोळी येथील ठक्करबाप्पा योजनेच्या कामाबाबत चौकशी करण्याची आदिवासी नागरिकांची मागणी अशी बातमी प्रसिध्द झाली आहे.

(२) हे खरे नाही.

सदर कामावर सहाय्यक अभियंता व उपविभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, चांदुरबाजार, यांचेकडून कामाचा दर्जा तसेच गुणवत्तेबाबत वेळोवेळी दौरे झालेले असून कामाचा दर्जा उत्तम असून सदरचे काम समाधानकारक पूर्ण झाले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी वसतिगृह कर्मचाऱ्यांना  
नियमित वेतन देण्याबाबत**

(२२) \* २१४९२ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यातील ४३ वसतिगृहाच्या कर्मचाऱ्यांचे मागील १३ महिन्यांपासून वेतन थकित असल्याचे माहे मे, २०१६ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने वसतिगृहामधील १५४ कर्मचाऱ्यांचे थकित असलेले १३ महिन्यांचे वेतन किती दिवसात अदा करण्यात येणार आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. विष्णु सवरा :** (१) हे खरे नाही.

आदिवासी विकास विभागाद्वारे पालघर जिल्ह्यात डहाणू व जव्हार प्रकल्पांतर्गत आदिवासी मुला-मुलींसाठी एकूण ३३ शासकीय वसतीगृहे कार्यान्वित असून तेथील कर्मचाऱ्यांचे माहे जून, २०१६ पर्यंतचे वेतन अदा केले आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**महाड (जि.रायगड) येथील भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या राष्ट्रीय स्मारकांच्या देखभालीबाबत**

(२३) \* २१२५३ श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाड (जि.रायगड) येथे भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या राष्ट्रीय स्मारकांचे सन १९९६-९७ मध्ये तत्कालीन मुख्यमंत्री यांच्या हस्ते भूमिपूजन करण्यात येऊन सदर स्मारकासाठी रुपये ८ कोटी इतका निधी मंजूर करून त्यामध्ये वाचनालय, नाट्यगृहे, अभ्यासिका, ऑडिटोरीयम, तरणतलाव व डॉ.बाबासाहेबांचा पुतळा इ. गोष्टी करण्याविषयी नमुद करण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या स्मारकाची देखभाल व दुरुस्तीचे काम डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांचेकडे असून तेथील अनेक कामे अपूर्ण आहेत तसेच ऑडिटोरीयम व तरणतलाव मागील पाच वर्षांपासून बंद आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर संस्थेकडून हे स्मारक नगरपालिका प्रशासन किंवा स्थानिक स्वयंसेवी संस्था यांचेकडे हस्तांतरीत करण्याविषयी ग्रामस्थांनी केलेल्या निवेदनाबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. राजकुमार बडोले :** (१) महाड (जि.रायगड) येथील भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर राष्ट्रीय स्मारकाच्या वास्तूचे भूमिपूजन दिनांक १४ एप्रिल, १९९८ रोजी तत्कालीन मुख्यमंत्री महोदयांच्या हस्ते झाले. सदर स्मारकासाठी शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग दिनांक १३ जुलै, १९९८ अन्वये रू.१७ कोटी किंमतीच्या अंदाजपत्रकास मान्यता देण्यात आली आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष विभाग दिनांक १५ सप्टेंबर, २००८ अन्वये डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर राष्ट्रीय स्मारकाचे व्यवस्थापन, देखभाल, सुरक्षा व इतर अनुषंगिक कामकाजाची जबाबदारी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांचेकडे सोपविण्यात आली आहे. सदर स्मारकातील ऑडीटोरियम वापरात असून पाण्याच्या अडचणीमुळे तरण तलाव बंद आहे.

(३) महाड जि.रायगड येथील भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या स्मारकातील उपलब्ध जागांच्या वापराबाबत प्राप्त तक्रारी, वास्तुसंग्रहालयाचे अपूर्ण काम याअनुषंगाने येथील जागांचा सध्या होत असलेल्या वापराचा आढावा घेऊन या जागेचा विविध बाबींसाठी सुयोग्य वापर करण्यासाठी अहवाल सादर करण्याबाबत महासंचालक, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांना सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**उरण (ता.उरण, जि.रायगड) येथील जे.एन.पी.टी. परिसरातील समस्यांबाबत**

(२४) \* १९४३० श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उरण (ता.उरण, जि.रायगड) येथील जे.एन.पी.टी.परिसरात कंटेनर वाहतूकीमुळे नियमित अपघात होऊन अनेक व्यक्ति मृत्यूमुखी पडणे व वाहतूकीची कोंडी होत असल्याने नवीन सर्व्हिस रोड तयार करण्यासंदर्भात उरण सामाजिक संस्थेतर्फे दिनांक ४ व ५ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी जे.एन.पी.टी. चे चेअरमन यांचे अध्यक्षतेखाली बैठक घेण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बैठकीच्या अनुषंगाने जे.एन.पी.टी. कंपनीने कोणत्याही मागण्यांची पूर्तता न केल्याने उरण सामाजिक संस्थेमार्फत दिनांक १ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास द्रोणागिरी फाटा येथे लाक्षणिक उपोषण करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) दिनांक ४ व ५ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी झालेल्या बैठकीच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आली आहे :-

१. जे.एन.पी.टी. प्रशासनाने अपघातग्रस्त वाहने/ रस्त्यावर अनधिकृत पार्किंग केलेली वाहने काढण्यासाठी वाहतूक पोलीसांना क्रेन पुरविली आहे.
२. लहान वाहने आणि प्रवासी वाहनांना कराळ जंक्शन ते जे.एन.पी.टी. दरम्यान जाण्या-येण्याकरीता स्वतंत्र मार्गिका ठेवण्यात आली आहे.
३. जे.एन.पी.टी. ला जोडणाऱ्या रस्त्यांवर झोब्रा क्रॉसिंग, रस्त्यांची दुरुस्ती वेळोवेळी करण्यात येत आहे.
४. वाहनतळामध्ये प्रसाधनगृहाची व्यवस्था करण्यात आली आहे.
५. वाहतूक सिग्नल व्यवस्था उभारण्यात आल्या आहेत.
६. मध्यवर्ती वाहनतळ व्यवस्था उभारण्याकरीता जे.एन.पी.टी. प्रशासनाने तरतुद केली आहे.
७. वाहतूक पोलीसांना मदतीकरीता खाजगी सुरक्षा रक्षक पुरविण्यात आले आहेत.
८. न्हावाशेवा इंटरनॅशनल कंटेनर टर्मिनल आणि एपीएम टर्मिनल करीता स्वतंत्र पार्किंग व्यवस्था करण्यात आली आहे.
९. जे.एन.पी.टी. पोर्टमधील मुख्य चौकात २४ तास पोलीस कर्मचारी उपलब्ध असतात.
१०. जे.एन.पी.टी. परिसरातील रस्त्यांचे रुंदीकरण करण्यात येत आहे.
११. वाहतूक नियमानाकरीता सिडकोकडून २५ वॉर्डन नेमण्यात आले आहेत.
१२. गव्हाण फाटा ते जे.एन.पी.टी. कडे (जासई मार्ग) अवजड वाहनांना १७.०० ते २०.०० दरम्यान प्रवेशबंदी करण्यात आली आहे.
१३. गव्हाण फाटा-जासई-करळ फाटा वरील महामार्गावर दोन्ही बाजूस अवजड वाहनांसाठी नो-पार्किंग झोन करण्यात आला आहे.
१४. दिनांक १.१.२०१६ ते १३.७.२०१६ या कालावधीमध्ये वाहतूक नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्या २४,०८२ कसुरदार वाहनचालकाविरुद्ध मोटार वाहन कायद्यांतर्गत कारवाई केली असून त्यांच्याकडून रुपये २९,६४,९००/- एवढा दंड वसूल केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----



**जव्हार (जि.पालघर) येथील आदिवासीबहुल पाड्यांचा विकास आराखडा तयार नसल्याने प्राप्त निधी अखर्चित राहिल्याबाबत**

(२५) \* २२५७१ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, अॅड.जयदेव गायकवाड :

सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जव्हार (जि.पालघर) येथील आदिवासीबहुल पाड्यांच्या विकासाबाबत मागील ६ महिन्यांपासून गावांचा विकास आराखडा तयार करण्यात न आल्याने ग्रामपंचायतीच्या बँक खात्यामध्ये केंद्र शासनाकडून पेसा कायद्यानुसार रुपये ४२ कोटी ५२ लाख जमा झालेला निधी अखर्चित राहिल्याचे दिनांक ९ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निधीचा वापर रस्ते, घरकूल, शिक्षण, पाणी योजना आणि सोयी-सुविधेसाठी करण्यात येत असून याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत, याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) नाही.

(२) दिनांक २१ एप्रिल, २०१५ च्या शासन निर्णयानुसार व दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१६ च्या शासन शुध्दीपत्रकानुसार ग्रामपंचायत स्तरावर कामे घेण्यात आलेली असल्याने या बाबत चौकशी वा कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**निमसोड व माण खटाव (जि.सातारा) येथील शेतकऱ्यांना पीककर्ज उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(२६) \* २२४६० श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई

जगताप : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) निमसोड (जि. सातारा) येथील सोनारसिध्द विकास सोसायटीच्या निवडणूकीत काही सभासद शेतकऱ्यांनी विरोध दर्शविल्यामुळे त्यांचे जुने पीक कर्ज वसूल करण्यात येऊन नविन पीक कर्ज देताना शेतकऱ्यांची अडवणूक करित असल्याचे तसेच जिल्हा मध्यवर्ती बँकेच्या माध्यमातून विकास सेवा सोसायटीच्यामार्फत पीक पहाणी करूनच कर्ज वाटप होणार असल्याने माण खटाव तालुक्यातील शेतकऱ्यांवर आर्थिक संकट ओढावले असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माण-खटाव तालुक्यातील पीक कर्ज वाटपाचे प्रमाण कमी होऊन पीक कर्ज वगळता उर्वरित रक्कम शेतकऱ्यांना मध्यम मुदत कर्ज म्हणून घ्यावी लागणार असून त्याचा व्याजदर ११ टक्के लावला जाणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, माण व खटाव या दुष्काळग्रस्त भागातील शेतकऱ्यांचा विचार करता येथे सदर बँकेने पीक पहाणी न करता शेतकऱ्यांना कर्ज देणे व बँकेच्या संचालक मंडळावर कारवाई होण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देशमुख :** (१) नाही, हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**शासकीय आश्रमशाळा व वसतिगृहांमधील सोलर वॉटर हिटर  
खरेदी व बायोमेट्रिक यंत्रणा यामध्ये झालेला गैरव्यवहार**

(२७) \* १९४९३ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अनिल भोसले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४९३१ ला दिनांक १० मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय आश्रमशाळा व वसतिगृहांमधील सोलर वॉटर हिटर खरेदी व बायोमेट्रिक यंत्रणा बसविणे या प्रकरणांमधील गैरव्यवहारांची चौकशी करण्यासाठी दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये सचिव व विशेष चौकशी अधिकारी १ सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी समितीने शासनास अहवाल सादर केलेला आहे काय, सदर चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) हे खरे आहे.

(२) प्रस्तुत प्रकरणाचा चौकशी अहवाल अद्याप शासनास सादर करण्यात आलेला नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राज्यात कापसाच्या हमी भावात वाढ करण्याबाबत**

(२८) \* २२८३४ श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११६०७ ला दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कापसाच्या भावात केवळ ६० रुपयांची वाढ केल्याने शेतकऱ्यांमध्ये तीव्र असंतोष निर्माण झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दुष्काळाच्या खाईत लोटलेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी कापसाच्या हमी भावात वाढ करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१), (२) व (३) कापसाला हमी भाव जाहिर करणे ही बाब पूर्णतः केंद्र शासनाच्या अखत्यारितील, असून, राज्य शासन नेहमीच कापसाला वाजवी भाव मिळावेत म्हणून केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घेत असते. सन २०१५-१६ या वर्षाकरिता राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे कापसाकरिता रुपये ६८९४ प्रति क्विंटल इतका भाव देण्याची शिफारस केली होती. तथापि, केंद्र शासनाने रुपये ४१०० प्रति क्विंटल इतकी किमान आधारभूत किंमत जाहिर केली असून केंद्र शासनाने जाहिर केलेल्या किमान आधारभूत दराने भारतीय कपास निगमचे उप अभिकर्ता म्हणून महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ हे राज्यात कापूस खरेदी करीत आहेत.

-----

मौजे बांधपाडा, खोपटे, धसाखोशी (ता.उरण, जि.रायगड) येथील केमिकलयुक्त दुषित सांडपाण्यामुळे नापिक झालेल्या जमिनीची नुकसान भरपाई मिळण्याबाबत

(२९) \* १९४७६ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १६५१६ ला दिनांक १७ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे बांधपाडा, खोपटे, धसाखोशी (ता.उरण, जि.रायगड) येथील जमिनीत अमेया लॉजिस्टक कंपनीने केमिकल युक्त पाणी सोडल्याने शेतजमीन नापिक झाली असल्याचा अहवाल तहसिलदार, उरण यांनी दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१५ रोजी दिला असून कंपनीने संबंधितांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कंपनी प्रशासनाला सूचित केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कंपनी प्रशासनाने संबंधित नुकसानग्रस्तांना नुकसान भरपाई दिली आहे काय, कॅव्हा व नुकसान भरपाई देण्यात येणारी एकूण रक्कम किती आहे,

(३) तसेच, सदर कंपनीविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) अमेया लॉजिस्टक कंपनीने यांसंदर्भात दिनांक १/६/२०१६ रोजी सादर केलेल्या अहवालात कंपनीने सांडपाण्याची योग्य व पुरेपुर विल्हेवाट लावण्यासाठी सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यास STP PLANT बसविलेले आहेत. प्रक्रिया केलेल्या सांडपाण्याचा कंपनीच्या आवारातील बागबगीच्यासाठी पुनर्वापर केला जातो. सदर कंपनी फक्त कंटेनर हाताळणीचा व्यवसाय करत असून कंपनी कोणत्याही प्रकारचे केमीकल उत्पादन करत नसल्याचे म्हटलेले आहे. कंपनीने नुकसानग्रस्तांना भरपाई रक्कम अदा केलेली नाही.

-----

**मौजे गोंदेदुमाला (ता.इगतपुरी, जि.नाशिक) येथील अधिसूचित क्षेत्र  
वगळण्याच्या प्रक्रियेमध्ये होत असलेला गैरव्यवहार**

(३०) \* १९५३० श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील

गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे गोंदेदुमाला (ता.इगतपुरी, जि.नाशिक) येथील माहे जानेवारी, २०१६ पर्यंत महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळासाठी अधिसूचित केलेल्या २८५.८६ हे आर क्षेत्रापैकी १५१.५७ हे आर क्षेत्र अधिसूचित क्षेत्रातून वगळण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अधिसूचित क्षेत्र वगळण्याच्या प्रक्रियेमधील गैरव्यवहारांची उच्चस्तरीय चौकशी करण्याबाबत माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे तक्रार केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुभाष देसाई :** (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) प्रस्तुत प्रकरणी चौकशी करून महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून सविस्तर अहवाल मागविण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**विधान भवन :  
मुंबई.**

**उत्तमसिंग चव्हाण  
सचिव,  
महाराष्ट्र विधानपरिषद**

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.